

Petneházy Dávid budavári hős leszármazottja — hontalan.

Nyugdíjáért küzd az utolsó Petneházy leány.

Petneházy Dávid kurucvezér nevét sokat emlegették mostanában a budavári emlékűnnep napjaiban. Thököly Imre seregének egyik lovasvezére — és mint a mai kor történetírói is megállapítják — európai híri katoná volt. Petneházy, a Budavárát felszabadító harcok legendás alakja, Cserei Mihály erdélyi történetíró írása nyomán került az iskolakönyvekbe és a köztudatba, hogy elsőnek hatolt be Budavárába. Cserei nyomán Katona István, a régi magyar történetíró azt írja, hogy az északi oldalon elsőnek lépte át a bástyát és valószínűleg ugyanennek a forrásnak az alapján Szalay László és Horváth Mihály történetírók is így beszélik el Petneházy Dávid szerepét. Az újabb történetírók kutatása szerint nem lehet megállapítani, hogy kik voltak az elsőek a várfalon. Petneházyról annyit deríthettek csak ki, hogy Thököly Imre felvidéki sikereit nagyrészt neki köszönhette, majd a Budát ostromló seregben huszáraival hősiiesen küzdött a Jánoshegy mögötti harcokban a janicsárok és a spahik ellen. Különösen emlékezetes augusztus 14-iki csatája a janicsárokkal. A Petneházy-család történetét sem ismerik, annyit kutattak ki csupán, hogy a debreceni kollégiumot otthagya, állt be a kuruc seregbe.

A kurucvezér leszármazottja Budán.

Az elszakított Bereg megye legnagyobb városába, Munkácsra is eljutottak a Budavár megvételének kétszázötvenedik évfordulójáról szóló hírek. Egy özvegy édesanyjával ott visszavonultan élő magyar hölgynek, Petneházy Boriskának eszébe jutott: édesapja hányszor emlegette, hogy 1886 szeptember 2-ikán meghívták Budavára visszafoglalásának kétszázadik évfordulójára és ő, az államvasut egyszerű munkácsi tisztviselője, mint Petneházy Dávid leszármazottja ott volt a Nagyboldogasszony templomában és a zászló-díszben ékeskedő budai várban rendezett ünnepélyeken.

Petneházy Boriska nem kapott meghívót, mert nem tudva a magyarországi napilapokban közölt felhívásról, nem is jelenthette be, hogy mint a lovas kurucvezér leszármazottja, szeretne résztvenni az emlékűnnepben. Előkereste boldogult édesapja emlékei közül a félszázadelőtti két meghívót: egyiken a magyar kormány, a másikon Budapest székesfőváros hívja meg Petneházy Sándor államvasuti tisztviselőt a budavári emlékűnnepre. Tarsolyába téve az 1886 óta őrzött meghívókat, Budapestre utazott és mikor szeptember 2-án megkondultak a Mátyás-templom harangjai, gépkocsiba ült és felhajtátott a Várba.

Sok ékköves díszmagyarba öltözött és csillogó egyenruhás férfit látott ott, de senkit sem ismert közülök. Egyet megszólított:

— Petneházy Boriska vagyok, Petneházy Dávid leszármazottja. Nincs meghívóm, de szeretnék bemenni a templomba és résztvenni az ünnepélyeken. Itt vannak nálam boldogult édesapám meghívói 1886-ból.

A díszmagyaros férfi — mint Petneházy Boriska elmondja — szívesen fogadta, bevezette a Mátyás-templomba az egykori hősök leszármazottjai számára fenntartott helyre és ellátta meghívóval is.

— Nagyon szeretném tudni, — fordult kalauzához — hogy elmondhassam otthon édesanyámnak, kicsoda ön, aki olyan szívélyesen fogadott pártfogásába?

— Ferenczy főkapitány vagyok! — felelte mosolyogva a díszmagyaros férfi.

...és Petneházy Boriska, aki a Petneházy-család utolsó leszármazottja és — mint mondja — vele kihalt a családnak ez az ága, meghatottan hallgatta végig az ünnepi misét és mély érzelmekkel eltelve vett részt a budavári emlékűnnepélyeken.

Az érem másik oldala.

Elhallgattak a harangok az ősi templomban, véget ért a Buda megvételének kétszázötvenedik évfordulójára rendezett emlékűnnep. Ismét elkezdődtek a fáradságos hétköznapok és Petneházy Boriskának is eszébe jutottak küzdelmes életének gondjai. Elhatározta, hogy ha már Budapesten van, megpróbál valamit tenni sorsának megváltoztatására.

Özvegy Petneházy Sándorné és leánya ugyanis három évenként meghosszabbított tartózkodási engedéllyel él Munkácsra, ahol édesapja mint vasuti tisztviselő élt és a cseh megszálláskor ment nyugdíjba. Leánya is az államvasut alkalmazottja volt. A megszállás után Debrecenbe helyezték át, de mivel Munkácsra kötötték családi kapcsolatai, 1919-ben nyugdíjaztatta magát és visszatért az elszakított városba. Petneházy Boriska azóta küzd a nyugdíjáért. A csehek a nyugdíjára vonatkozó kérését azzal utasították el, hogy magyar állampolgár, csak tartózkodási engedéllyel él Munkácsra és a magyar államvasutat szolgálta. Kérvenyezte a magyar államvasuttól is a nyugdíjat, azonban itt is elutasították, mégpedig azzal az indoklással, hogy magyar állampolgársága nincs elismerve.

Petneházy Boriska meglátogatta dr. Gottesmann Lajos munkácsi származású budapesti ügyvédet, hogy tanácsot kérjen tőle. Emlékeztette édesapjára, akit az ügyvéd jól ismert és elmondta neki, hogy sem honpolgársága, sem nyugdíja nincs. Az ügyvéd ellátta tanácsokkal, megmondotta neki, milyen okmányokat szerezzen be, hogy újból megkezdhesse a küzdelmet a szerény nyugdíjáért.

Petneházy Boriska, a budavári kurucvezér leszármazottja, aki — Budavár megvételének kétszázötvenedik évfordulóján Trianon miatt hontalan — most elutazott Debrecenbe, hogy megszerezze az okmányait.

Ilyen a sorsa 1936-ban az utolsó Petneházy-leánynak!